

بسم الله الرحمن الرحيم

تخصصی سازی نیروهای استانی

در عصر حاضر ، با پیشرفت روزافزون علم مواجه هستیم. این امر جامعیت یک فرد در تمامی دانش‌ها را غیرممکن ساخته است. از همین رو، در چند سال اخیر در هر یک از علوم تخصص به وجود آمده است.

در حوزه پژوهش نیز برای مدیریت پژوهش مهارت‌هایی وجود دارد. هر یک از معاونان پژوهش باید با تمامی مهارت‌های پژوهشی در سطح عمومی آشنا باشد. لزوم آشنا بودن معاون پژوهش بر غالب مهارت‌های پژوهشی انکارناپذیر است؛ چرا که معاون پژوهش اولین ملجأ طلاب برای انجام پژوهش است و باید با آموزه‌های پژوهشی آشنا باشد تا بتواند سوالات عمومی طلاب را در زمینه پژوهش پاسخ دهد.

به قول و قوه الهی و در زیر سایه عنایت حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه) غالب معاونان پژوهش مدارس علمیه خواهران استان مازندران با مهارت‌های عمومی پژوهش در سطح عمومی آشنا هستند، یا اینکه یک نیروی آشنا با آن مهارت‌ها در کنار معاون پژوهش وجود دارد. نشانه این مسئله اشباع شدن مدارس علمیه استان از استاد روش تحقیق است.

بدیهی است که با پیشرفت روز افزون علم، معاونان پژوهش باید اطلاعات و مهارت‌های خود را در زمینه آموزه‌های عمومی پژوهشی به‌روز کنند تا از قافله علم عقب نمانند. برای ارتقاء معاونان پژوهش، فعالیت‌های در استان انجام گرفته و در حال انجام است که پیشرفت خوبی داشته و توانسته است حوزه علمیه خواهران استان مازندران را در عداد معدود استان‌هایی قرار دهد که هر یک از مدارس علمیه آن یک نیروی توانمند در عرصه پژوهشی دارد. و البته خود معاونان نیز از لزوم ارتقاء مهارت‌های خود مطلع‌اند و برای آن نیز تلاش می‌کنند.

علاوه بر لزوم ارتقاء مهارت‌های پژوهشی معاونان، به نظر می‌رسد که با شرایط عصر حاضر، لازم است حوزه علمیه خواهران استان مازندران برای هر یک از مهارت‌های پژوهشی حداقل یک متخصص در استان داشته باشد. در این صورت است که استان مازندران به صورت تصاعدی پیشرفت خواهد کرد؛ چرا که تدریس یک مهارت توسط متخصص بهره‌وری بیشتری دارد نسبت به اینکه یک فرد آشنا به مهارت آن را تدریس کند.

مهارت‌های پژوهشی

بدین منظور در ابتدا، فهرستی از مهارت‌های پژوهشی ارائه می‌گردد تا معاونت پژوهش استان بتواند برای آن، نیروهای انسانی خود را بودجه‌بندی کند.

۱. استخراج مقاله از پایان‌نامه
۲. اصلاح سبک زندگی پژوهشگری بر مبنای اصول طب سنتی و اسلامی
۳. اصول پژوهش کمی
۴. اصول پژوهش کیفی
۵. آموزش پژوهش‌محور
۶. آینده‌پژوهی
۷. تألیف و تدوین کتاب
۸. تبدیل پایان‌نامه به کتاب
۹. چکیده‌نویسی
۱۰. رعایت اخلاق پژوهشی و جلوگیری از سرقت علمی
۱۱. روش تحقیق در اخلاق و تربیت
۱۲. روش تحقیق در تفسیر و علوم قرآنی
۱۳. روش تحقیق در فقه و حقوق
۱۴. روش تحقیق در کلام و عقاید
۱۵. روش‌های مطالعه
۱۶. ساخت اسلایدهای گویا و مؤثر برای ارائه پژوهش با نرم‌افزار Power point
۱۷. ساختار مقاله
۱۸. شیوه پژوهش گروهی
۱۹. ضرورت پژوهش
۲۰. طرح‌نامه‌نویسی (ویژه پایان‌نامه)
۲۱. طرح‌نامه‌نویسی (ویژه مقاله)
۲۲. فهرست‌نویسی (تنظیم فهرست مطالب)
۲۳. فیش‌نویسی
۲۴. قابلیت گوگل برای پژوهشگران
۲۵. کاربرد Word در پژوهش
۲۶. لغت‌شناسی و اصطلاح‌شناسی (تبیین معنای لغوی و اصطلاحی)
۲۷. مدیریت زمان در پژوهش

۲۸. مدیریت سرعت مطالعه
۲۹. مقاله علمی پژوهشی
۳۰. منبع‌یابی
۳۱. موضوع‌یابی
۳۲. مهارت‌های تفکر انتقادی
۳۳. نرم‌افزار SPSS
۳۴. نرم‌افزارهای پژوهشی
۳۵. نقش پژوهش در تبلیغ
۳۶. نگارش علمی
۳۷. ویرایش و ویراستاری

نیروهای پژوهشی

به توجه به ظرفیت پژوهشی استان مازندران، به نظر می‌رسد که حوزه علمیه خاوران قادر است برای هر یک از مهارت‌های پژوهشی یاد شده حداقل یک متخصص در استان داشته باشد. همان‌گونه که برخی از طلاب و اساتید در حال مطالعه هستند برای متخصص شدن در یک زمینه که می‌توان برای نمونه این افراد را نام برد، سرکار خانم:

۱. مریم دوادگر از نکا در نگارش علمی
۲. زهرا رجبی از ساری در استخراج مقاله از پایان‌نامه
۳. خسرویان از ساری در ویراستاری
۴. نسیم محمودی از قائمشهر در ویراستاری
۵. سمانه ذبیح‌پور از بابل در کاربرد Word در پژوهش
۶. فاطمه عابدی از بابل در اصلاح سبک زندگی پژوهشگری بر مبنای اصول طب سنتی و اسلامی
۷. سمیه کلیجی از بابل در مقاله علمی پژوهشی در رشته فقه
۸. سمیه نوروزپور از قائمشهر در مقاله علمی پژوهشی در رشته تفسیر و علوم قرآنی
۹. فاطمه عزیزی از ساری در مقاله علمی پژوهشی در رشته کلام
۱۰. فاطمه ذاکرحمیدی از ساری در اصول پژوهش کمی و کیفی

شیوه اجرا

معاون پژوهش حوزه علمیه خاوران استان مازندران، با اطلاع‌رسانی این دستورالعمل به مدارس علمیه، از معاونان پژوهش مدارس درخواست می‌کند که یا خودشان در یکی از

زمینه‌های فوق متخصص شوند و یا یکی از طلاب مستعد را برای یکی از این تخصص‌ها به معاونت پژوهش استان معرفی کنند.

شرایط اولیه برای گزینش نیروها، حُسن شهرت، توانایی تدریس، آشنایی با اصول اولیه پژوهش و تأیید مدیریت مدرسه است.

معاونت پژوهش حوزه علمیه استان مازندران، پس از جمع‌آوری اطلاعات و تعیین نیروها، زمینه تقویت و تخصص این افراد را آماده کند. مسیر رسیدن به مرحله تخصص در هر یک از موضوعات متفاوت است؛ از همین رو، نمی‌توان یک راهکار برای تمامی زمینه‌های فعالیت ارائه داد. تنها نکته قابل سفارش، کمک به طلاب برای متخصص شدن است.

پس از مدتی که طلبه مطالعه و تحقیق کافی انجام داد و اعلام آمادگی برای برگزاری کارگاه نمود، معاونت پژوهش باید زمینه تدریس او در مدارس علمیه را آغاز کند. این امر نیازمند همکاری مدیر حوزه علمیه استان و مدیران مدارس علمیه است. تدریس یا به صورت کارگاه‌های یک‌روزه، یا نیم‌روزه و یا ساعتی است.

طلبه نیز موظف است که مطالب خود را در قالب جزوه‌ای آماده کند، یا در برگه یا فایل Power point برای ارائه، و در هر مرحله از تدریس، بر اساس تجربه تدریسی خود، آن را تکمیل کند. پس از پنج مرتبه تدریس و کسب تجربه کافی، طلبه باید تدوین یک کتاب را در دستور کار خود قرار دهد.

معاون پژوهش استان می‌بایست در تمامی مراحل، کلیه طلاب را رصد کند تا مشکلی بر سر راه طلبه نباشد و موانع را در حد امکان برطرف کند. همچنین هنگام تدوین کتاب از متخصصین در صنعت کتاب و فنون تابعه برای هر چه بهتر شدن تألیف کتاب کمک بگیرد.

همچنین هر طلبه موظف است پس از تألیف کتاب، سه نفر را در زمینه تخصص خود آموزش دهد و آنها را نیز به مرحله تخصص برساند تا در زمان عدم حضور یا عذر او، جایگزین مناسبی برای طلبه در آن زمینه تخصصی باشند.

با این فرایند، استان مازندران، علاوه بر اساتید روش تحقیق عمومی، متخصص در هر یک از مهارت‌های پژوهشی نیز خواهد داشت و سطح پژوهشی استان با سرعت بیشتری ارتقاء خواهد یافت، ان شاء الله.

فاطمه اردشیری

۲۹ شهریور ۱۳۹۷

۱۰ محرم الحرام ۱۴۴۰